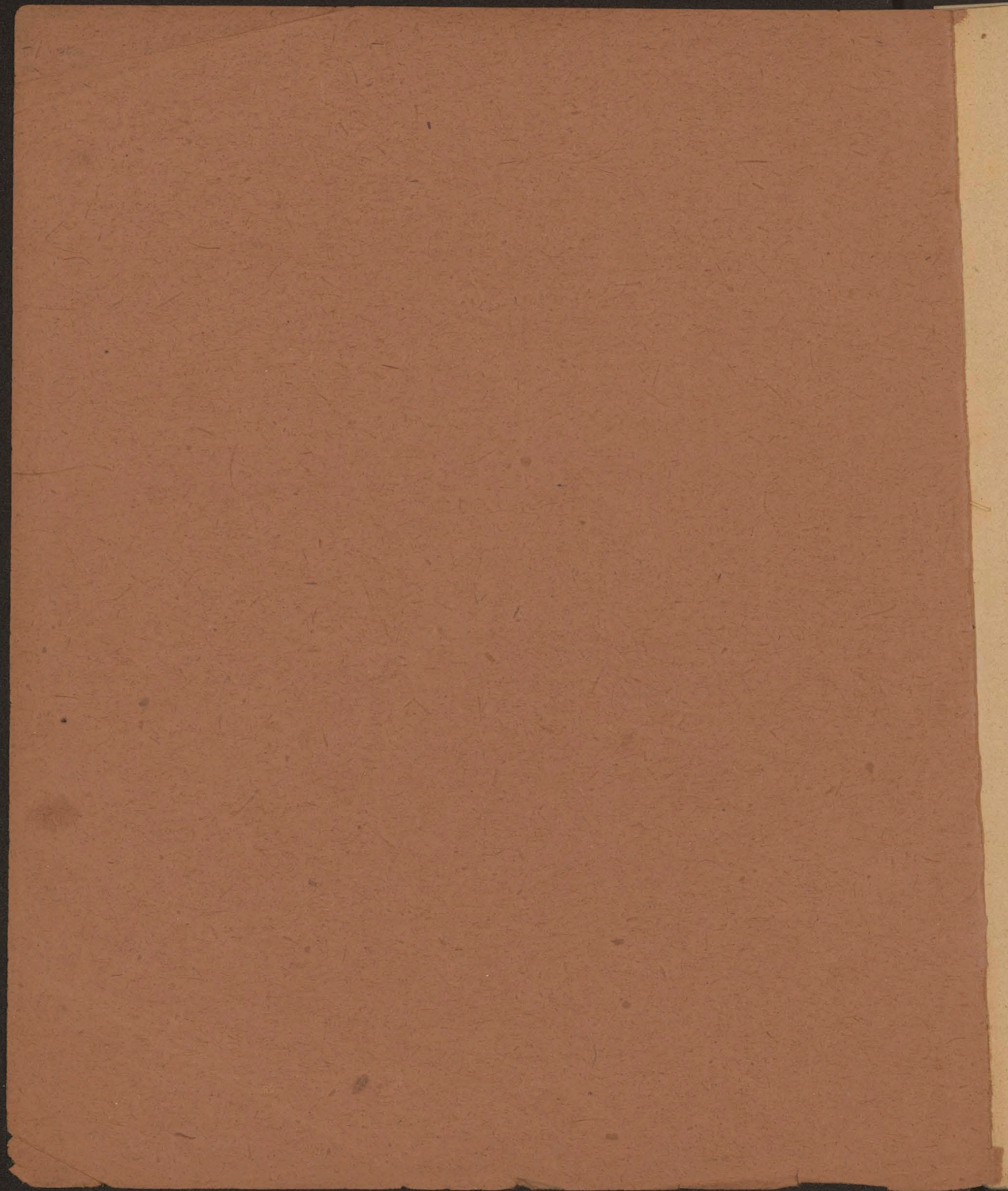
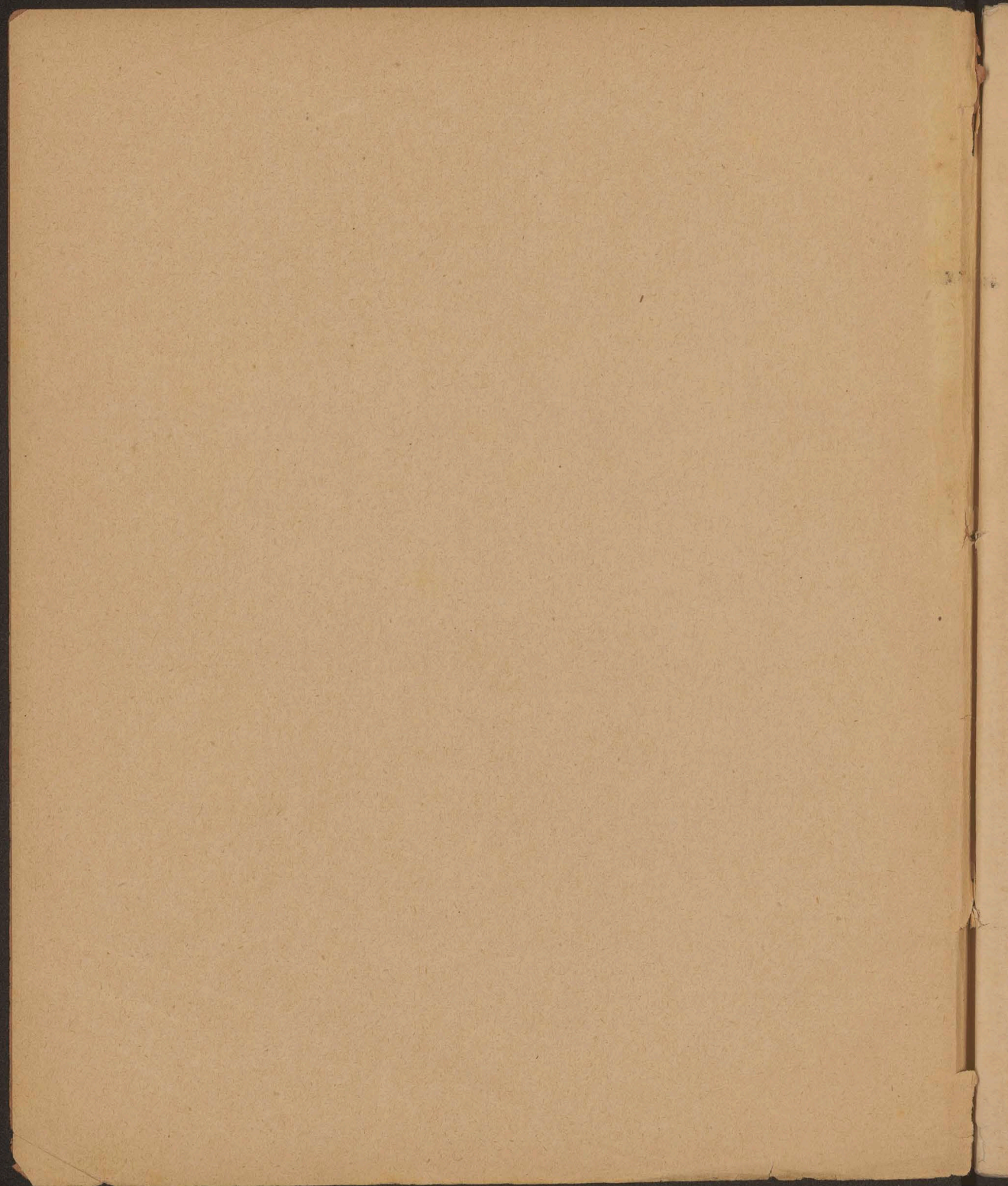
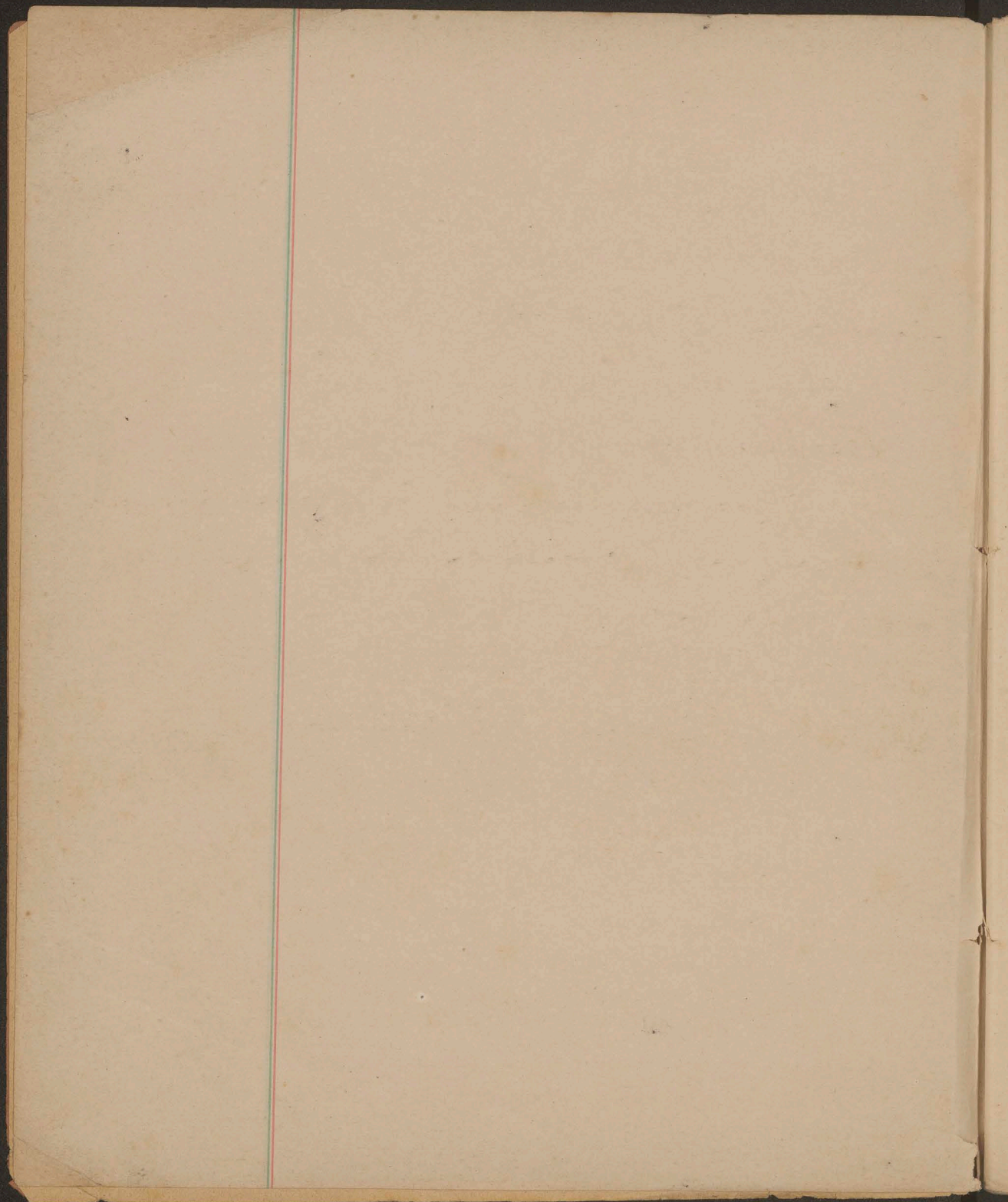

I
Stylach

10
Pinner R. Madras
(copy to Jess. light vol. 3.)

Styl.

3

Mieści form, wziętych z przyrody, w pewnym kształ-
ty praw: (Płowe / z opuszczeniem wszelkich przypad-
kowości), mniej lub więcej doactury eblisone, -
nazwany stylizowaniem tych form.

Stylizowanie form stylizowanych w celu przyrod-
bienia danej powierzchni jest celem sztuki
Dekoracyjnej. - Sposób zaś pojmowania form
wziętych z przyrody dla celów sztuki, oraz spec-
jalne uwzględnienie pewnych typów, stanowi
styl pewnej epoki lub pewnego narodu. -

4

Ornamentyka Egipcyan.

Już na dwa tysiące lat przed Chr. ar' do 4° stal: po Chr., znajdujemy na pomnikach egipcyan pięćset laty rozwoju sztuki, i kiedy stawośmy twierdzeń musimy, że styl egipcyan jest im właściwy, ich oryginalny, wolny od wszelkich obcych wpływów, który powstał w środkowej Afryce i kam się rozwinął to przeciwnie w stylach innych ludów nie możemy tego powiedzieć, ponieważ sztuka sąsiadów my- wiewała zawsze większy lub mniejszy wpływ na rozwój stylu. Egipcyanie nie czerpali się formami innych narodów, tylko u samych siebie czerpali motyw swajchich kształtów do kolebki aż do największego rozkwitu. Sztuka ich rozwijała się na grobowcach i świątyniach.

Rosliny lotosu i papirusu, które na brzegach
ich riek rosną, jakoteż pióra niektórych ptaków
które służyły jako emblematy panowania królów
Kriasz, wreszcie gatunki palmowe a w końcu
o pnia palmy powstały trzon stupa, stworzony
charakterystyczne formy stylu Egipcyan, których
oni przyordabiali swiętym poświęconym bogom,
pałace królewskie, jerozolimskie, które ich okry-
wały ~~nie~~^{nie} służyły, a często i do codziennego
użytku służyły przyordabiali także ornamen-
tami. —

Ornament w klasycyzmie przeważnie za-
stawiany był w rodzaju ornamentu Egipt-
nowego — co dawać nie było pięknym, meka-
zówką wschodnich wyrobów. — Egiptowskie
zastawienie ornamentu, często niestety było
parokami, które stworzył rodzaj wstęgi. —

Trzy budowie stupa czyli kolumny, podstawa
przymiada koreń, toczyga stanowiła koron,
a rozwinista kwiat lataca głowiska. -

Do tego trzon stupa stanowiła kilka toczyg skrog.
powanych obrotami. -

W ornamentyce Schoracyjaci przeważa kolor
zielony w różnych odcieniach, Dalei cölty i
pomarańczowy - a w części czerwony (barwina
i eńwobor) i niebieski (ultraamaru). -

Sztuka egipska.

Jakkolwiek sztuka egipska bardzo dawna, to jednak zupełnie przyniesła pochodzenie swoje od cesarstw egipskich, a tembardziej nie daje powodów samostatnej. Skotyma brano od Babilończyków, przekształcone były starożytni do potrzeb religijnych. — Qualitatem materiam egipską obliczone są, zupełnie co do formy i dekoracji do Egipskich, tak że nie można nawet przypuszczać żeby dwie odrębne metody nie zależnie od siebie mogły w ten sam sposób sztuka uprawiać.

W sztuce Dekoracyjnej Egipskiej przedawia się jakiejś rzeźbi, drzewa, obliczonego świata, grupy niewolników, wojny, państwa w karcie i. t. p. są prawie te same co i u Egipcyan. — A że najwięcej form Dekoracyjnych nie było wspaniałym u Egipcyan. Zestawiając a pierwowzorów świata rzeźbiarstwa, to daje jeszcze więcej że Egipcyan zastaliby nie ze stylizowanych motywów egipcyan i powiadać można powiadać że sztuka egipska była Palszymi ciekawymi

stylu egipskiej, ale w jej upadku.

O ornamentyce korańkowej jak o sztukach, rzyskach budowlanych nie mamy żadnych danych, ponieważ budowle arabskie nie miały w sobie nic z sztuki.

Ornament byzantyjski tego stylu stanowi rodzaj kolumn i lotosu które stylizacja swą, straszną brach stylizów w naturze, co Dalecy jest powodem że sztuka arabska nie jest naturalna (oryginalna).—

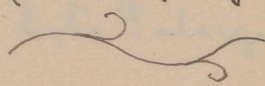
Dalece charakterystyczny tego stylu jest łuk i kwadrat, a także gromy i bryk ze skrzydłami.

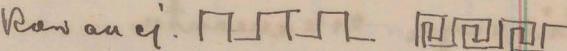
Sztuka grecka.

Na 600 lat przed Chr. i trwa aż do powstania państwa Rzymskiego. - Piąte stulecie przed Chr. To jest najpiękniejszy rozkwit sztuki greckiej. - Sztuka grecka rozwija się na wschodzie i powstaje w 5. stulecie w Grecji i Egipcie w Grecji i Asyrii. - Koniec to przejście kierunku sztuki do dekoracji wprowadzili Grecy na szczyt i w tym momencie od wstąpienia schyłku. -

Okończono wydoskonaleniu formy i siły w Grecji i sztuce, a pozostałe zabytki sztuki greckiej świadczą o wielkiej prądzie, ewoluującemu przez: ucinanie i zakończeniu procesu form i wzniesienia greckich. -

Greki opiewali estetyczność ornamentu na 3° stopniu. -
uch i siły (prawa materii.) i

- 1.) Rozgłoszenie od pierwszego czasu.
- 2.) Proporcjonalne rozdzielanie płaszczyzny.
- 3.) Stwierzenie ciągłości linii

Stoic porucę górnym masywom w słygi greckim była
 równieci reata, tak samo jak w poprzednim u Egipcyan
 i Assyryckich. - Główna linia zastawiana do Or:
 namentygi greckiej, była linia prosta tenowa (meandrow)
 Meandrow prowadzony był od najprostszej formy, a i do
 bardzo skomplikowanej. - -

Meandrow był zastawiany z wielkim powodzeniem
 nie tylko jako: szlak, meandrow, parka i t.p. ale także
 do dekoracji szarych płaszczyzn w różnym kierunku.

Tajdyż clementa, jak palmy odgrywały wielką
 rolę nie tylko w meandrow ale i w parkach i wysepko-
 waniu.

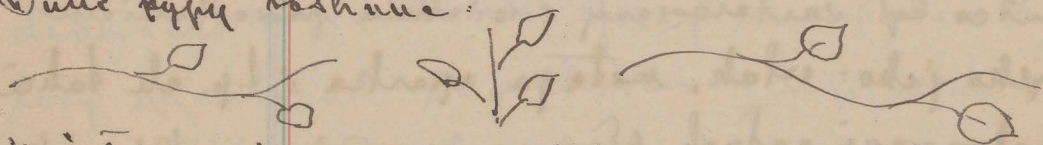
Palmy u Greków odgrywały bardzo ważną rolę.

Były używane nie tylko jako wolne zakonieccia
 czyli urozozystki, ale także do dekoracji płaszczyzn.

Palmy budawa, swaję przeważnie linii palmy
 od bliźniego wiegda użycia. - Palmy jako ornament,
 składają się z trójki, z podłamy (wolna) - wstęgi i
 korony. —

Ornamentyka grecka nie natchniona była bezpośrednio
swiata rzymskiego lub ewangelicznego, starala sie w przewidywaniu
zmiętkowac tylko to co bylo puzne i slachetne,
wielkie przeprobowosci, nieregularnosc odrazu, a
w ten spsob w calym tym stowne znaczeniu przeprowa-
dzala stylizacya ornamentu. -

Tune typu rzymskie.

Najgłówniejszym czynnikiem w ornamentyce greckiej
był liść akantus, roślina rosła w południowej Europie,
ktorej liście wzięto za wzór do ornamentyki greckiej, rzymskiej
rezymskiej i stylu odrodzenia (renesansu). -

Liść akantusowy u Greków odznaczał się przez głęboką
węzgię, przez siebie przeprowadzoną i tworzącą od korzenia
aż do wierzchołka, w której rozgałęziały się, znów liście
poboczne. co stanowiło odrębny charakter liścia akantu-
sowego greckiego. -

Wieremmy wzrost grecki który wprowadził sztukę Dekora-
cyjną z Porcyę. po nich następni styl Joński, a po
tych styl Koryński. -

Styl dorycki

8

Charakterystyka stylu doryckiego była kolumna wyprostowana wprost z ziemi, to znaczy że nie posiadała na żadnym postumentie ani podstavie. — Trzon stupa przechwał wprost na podmurówce i wynosił w wysokości $4\frac{1}{2}$ do $6\frac{1}{2}$ średnicy swej dolnej. —

Tak wyglądał stupa tak: trzon stupa doryckiego był gładki, zakończony.

Główna dorycka składała się z dwóch części, mianowicie z łoża (echinus) i z wieka (abacus), — nadto trzon stupa był stabilizowany — słobki łacysty się bezpośrednio same z sobą, a krawędzie były ostre. — Nad głowicą stupa przechwał belkowanie. Belkowanie składało się z nadstupia (architrav) z nadbrasia (fraz) i z listewki (simy). — Fraz zdobiony był trygofaniami (trójwzrostkami). Perleki (paciorki) stały się precyzyjnie od architrawn do frazy — (podobnie jak w rzeźbie). —

Ponieważ trygofaniami ozdabiał się pola (metopie). — Kłone pierwowzoru śmiały do wpuszczenia światła do wnętrza.

Styl. —

Formy reprodukcyjne światła górę do swizty, a wolne
półka jako szeptecze wbiadano wny, wazy i. p. -
nawraciu eahyto to półka epyctua a piasnyzny
edukiono ornamentem kolorowanym ptarkim, lub
ptarko zerkaj, ze swiatla nashinnyo lub mitologicz-
nego. -

Na okapie Dachu umieszczone pług a na niej akro-
scopy (mierzycie) - na sroguie była płyta, a na płycie
podszaj palmetty. -

Stropy w budowlach greckich restaurowe były blich-
sickie z weglu na architrav, który był z kamienia.
Na architravie były na nadstropie kładzono belki
pierwotnie drewniane. - Te belki drewniane z czoła
chronione od pęknięcia i korozji, co później przez
kamieniczny zacięto i zacięto (trzydziestym).
U dołu trzydziestym znachodzą się perelli albo pe-
riorki w ilosci 6 sztuk, były na krawędzi bryła 7.
Perelli te służą nie tylko za ozdoby, ale stanowią
przejście do nadstropia czyli architrav. -

W ogóle architektura grecka echuje spokojem i trwa-
 łością. — Lubię się po górze i greck bezwarunkowo, historyczny
 i nawet nie budowy rozważać. — Przemysł konstrukcyjny
 posiadał tylko surowicę a wreszcie piękna osiągnęło
 szczytu. — Nigdy nie brakuje, nigdy nie brakuje, wreszcie
 natura, a wreszcie sztuka, stowem na budowę greck-
 łą, to jest nie, i prosi, miara rozum i piękność. —

Styl jónski

Styl jónski przed stawia Daleko więcej uosobienia,
 cech, charakterystyczny tego stylu jest kolumna su-
 peltne Dwiecuna od kolumny Dorckich. — Trzon stupa
 spoczywa na podstawie (baza). — Stopa (baza) w stylu
 jónskim składata się z dwóch części: z pierścienia
 i płyty. —

Płyta była albo czworokątna albo okrągła. Dla
 potężności trzonu z architrawem czyli nadstropiem
 położona płyta, zwieczne ośrodku i pod spodem
 zawieszona w ślimacznicy (woluty). Trzon stupa
 miał również przeprowadzone słobki jak w stylu

z tą jednak różnicą, że pojedyncze słabki odgrani-
czone były pomiędzy sobą plasterkami (m. o. tkami).
Nadto słabki połączane nie tylko pod głośnie i
końcówki nie, końcem trzona w stylu doryckim, pod-
czas gdy w stylu jonickim, powiększa nie całowick
niej i koniec nie całowicki wieciej. Wyła więc
prezerna na górze i na dole. — Wyższe trzona
niegala od 8 do 10 średnie dolnej podławy. — Naj-
większej rozmiarach jest 9 do 9½ średnie. Nadstypie
czyli architrav podwielony był na 3 warstwy,
z których każda posiadała listki pomiędzy sobą
peretrkami. —

Nad nadstypie nie miał nie fryz. — Fryz u jonczy-
kows nie miał trójwzrostu, służył jako część doko-
nacza. —

Styl korzycki.

Styl korzycki jest od poprzednich daleko bogatszy. Przepych i strajmiej zaczęła brać górę nad prawdy: wtem piśknem ^{Deizwiczem}, która cłonko u Dorykowi i Janeczkois.

Głowica przepycha kształt kielicha, przepychajouego listkiem akanta.

Wysokość trzonu niezga do 10 średnic deluy podstawy a wysokość samej głowy jednę średnicę del. podstawy. Stobkowanie trzonu było tak samo przeprowadzone jak w stylu janczkim, z tem różnicą, że u góry zakończone były stobki w kształcie wystających listków...

Stopa była ta sama co w stylu janczkim, tylko była bogatsza i wyższa. —

Architrav jak u Janeczkois tak sam podcieloną był na 3 warstwy a friz stniyt również jako pancerzowa Dchoracyja. —

Other names

... of the ...
...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

Sztuka rzymska.

11

Styl rzymski rozpada się do końca 3° stulecia przed Chr. aż do początku 4° po Chr. - Sztuka w Rzymie rozwijała się na portalach, ławiczkach, łęczach i. d. p. Pierwsze stulecie po Chr. rozpada się na największy okres tego stylu - W drugim stuleciu stoi w jednej mierze, a w 3° i 4° następuje upadek stylu rzymskiego. W miarę rozwoju Rzymian rosła ich siła, przepych i bogactwo w cesarstwach dekoracyjnych, co pociągało za sobą przedstawianie sztuki dekoracyjnej.

W budowlach swych charakterystyką Rzymianem kolumną koryncką, najchętniej jako najbogatszą, jakkolwiek i porządku innych stylów greckich nie były im obce. - Jednym z kolumn rzymska architektoniczna była na postawieniu co wywołala potrzeba, ponieważ Rzymianom podnieśli ściany i porabiali w nich otwory za światło, a to wprowadziło sceptycyzm, które już w Grecji w swych budowlach używali, stąd też z podziwieniem w Rzymie - powstał nowy styl sklepienia.

Kopuła rzymska opanowała budownictwo w inny i zupełnie sposób, jak Dach świątyny Greckiej. -

Znikło pozostawanie sztuka uwolniona kamień, -
W szeregach jednak miedziownych Rzymian Greców,
w nasładowaniu kamieniu stopów i ozdób architektury:
nieznych dekoracyjnych ozdoby stopami ich nasładowa-
waniu. - Wielkosc i powiekszyli zastapili skonczone
pochwalic. - Wplyw grecki zatrzymat sie powierachiu, nie
wskit do wnetrza swietyni, do kretatkow zasadniczych,
Inki sklepienia i kopuly przemawiaja spokojem i pow-
waga, starozytowego ducha. - Rzymian rozwinieli i wy-
petnili to co Grecy dotad tylko skrytkaliczali.

Ornamentyka rzymska.

Rzymian spierali sie, w rzeczy na podobnych formach
wlasnych, a w rzeczy na formach poras greckich. -
Ornamentyka rzymska byla bardzo umiejscowiona prana:
drona i traktowana wiecej naturalistycznie. Wplyw,
w rzeczy motywowal sie swiata wshimiesz i swierza-
go swiata to samo zastawo waniu co i u Grekow, staz
roznica, ze kiedy u Grekow swraceni uwage na swa:
czenia

antologiczne, symboliczne, to u Rzymian ornamentyka
miała cechę czysto dekoracyjną. -

Ornamentyka rzymska jest przedewszystkiem ~~plastyczna~~
co nie tylko miała miejsce w całościach rzeźby ale i w
i w meublach były traktowane ornamentem plasty-
cznym, a w nich rozwija się taki rzymski i nika zupełnie
ornament płaski, a występuje wreszcie silna plastyka,
tak Dalece że i posadzki traktowano plastycznie, co z
wielu względów jest niemożliwe i wymaga wieloletniej
pracy. - Ornament rzymski nie ma tej czystości
naturalnej i tego rozwoju organicznego co u Greków.

Akantus rzymski jest w Dwiejaki sposób wykształcony.
Traktowanie Akantusa greckiego uległo u Rzymian
 pewnej zmianie, pierwiastek ten epicyklic, że rozpięcia
listki było ściśle i przybrały formę wieści do listki obwycik
ekliptyki tego rodzaju akantus znajduje się najczystszej
na głowicy stupa w Do końca II° stulecia. - Drugi kształt
Akantusa był wprost uścisławianiem natury, - wiskse
mają listki i ostrogi, kształt Dalej podiatem

na murzynie pątkę, caki drabuzjre a starankawe
sróseru jak u poprzedniego akantusa. -

W Dekoracyach swęch wyprawiedali w listiach
tadygi, z których jedna tworzyła ornament ciężły
albo skłający, xlak, i. l. p. - a druga cawijata
w listie szimakuse, z której wyszła rozeta. -

Najwacniejre grecki element architektonieme
mprowadzone rozety w sztuce reynkwej, jednak
uległy wielu zmianom, i tak ornament listowy
i tadygowy nabral u Reynian więcej swobody
wypielniał planyżny bujniej i traktowany był
plastycznie.

Trzeci stopa odrywał kancłowy lub był her nich
wyprawiedony a czesto w jednej trzeciej wyskości
stopa od podstawy stobki wypielnione były w alkami.

W ogóle w sztce Dekoracji panuje wielkie oży-
wienie, tak w wyborze motywów jako też w ich sa-
stosowaniu.

Najwoci znaczenia mający ornament monum-
talnych i Dekoracyjnych budowli reynkwich

jeil ludzka postać. —

Pisma rzymskie tak samo jak i a greckie nie miały charakteru ornamentalnego. —

Ściany były powiększone uchowanie najczystszej farby a tylko ślisko radejij plastycznej i to malowidło ścian było w ten sposób przeprowadzone, że prawie do $\frac{1}{3}$ wysokości ściany od podłogi wglądane były prawdziwym malarstwem lub nakładowaniem tynku. —

W końcu ~~sta~~ podział całej budowli rzymskiej (jak to do dziś dnia pozostało) odpowiadał podziałowi kolumny greckiej, a mianowicie: stopie, trzonu i głowicy. —

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Styl staro chrześcijański.

Styl st: chrześc: ława od 1° stulecia do 10 pu Chrz:

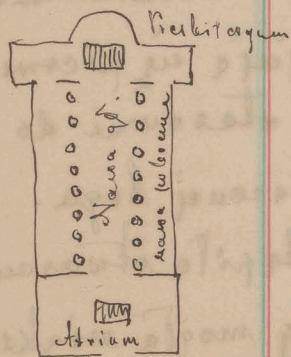
Budowale st: chrześc: Dąże się rozdzielić na dwie grupy
względnie od siebie od siebie a mianowicie: na zachodnie
czyli rzysko staro chrześc: i na wschodnie czyli bi:
santyjskie. —

Poczwere (zachodnie) są przeważnie płasko kryte ba:
zyliski — a drugie (wschodnie) t.j. bizantyjskie
— skłopiowe budowale o wybitnym kierunku ~~cent~~
centralnym. —

Styl rzymski st: chrześc: poczyna się w katakombach,
wieżach podziemnych i tam rozwija się w poczwere
formy w najprzeważniejszej postaci starożytnej do
potrzeb i wymagań sztuki poświęconej bogu.
Kiedy jednak chrześcijaństwo wzięło się do stwarzania,
wymagała potrzeba budowy, budowale mogła wskazać
wtedy ludźmi ogromnie, i w tym celu się wórn do
kosciołów chrześc. Pierwsze budowale rzymskie, jak
hale kupieckie, domy mieszkalne, wzniesione basyliki
i. t. p.

Świątyni rzymskiej były za murem, a tym samym nieodpo-
wiednie do celów chrześcijaństwa, i tylko niektóre wieżowe świą-
tynie greckie i rzymskie zostały odpowiednio remon-
towane na kościoły chrześcijańskie. (Wschodzion, Per-
teuson w Grecji, balizlika. Dwie parawiceony Pomulawoni
i Remulawoni i Paulcon.)

Budowla domu chrześcijańskiego wymagała trzech części, a mian-
owicie miejsca dla ołtarza, dla wiernych, a także:
przełaznika w środku którego znajdowała się
chrześcijańska.

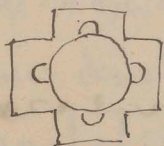

Wszystkie pierwotne kościoły były w
kierunku od wschodu na zachód bu-
dowane, a ołtarz aż do r. 420 zawsze
stał na zachodzie, od tego czasu
całe położenie budowli było w ca-
łości przeciwko kierunkowi kościoła
w kierunku podtrzymywania bu-
dowało murem budowle skrajne

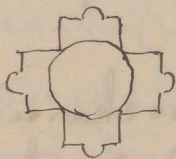
albo o satozeniu wieloboków umiarsowanych, których poserna-
 czenie było jako grobowce albo jako chrześcijańskie (Grob
 w. Hunfkingen) a które budynki były podobne do bud-
 owi swiętych o satozeniu centralnym, które głównie
 prowadzone były na wschodzie w stylu bizantyjskim,
 podobnie jak na zachodzie tylko w Rzymie zakładano
 świątynie w centralnym satozeniu.

Wzrost bizantyjski.

Kościół bizantyjski przez charakter centralny
 miał jeszcze satozenie w kształcie krzyża.

albo

W ornamentyce dekoracyjnej jako ten figuralny
 był używany się plany. W staro chrześc. jako ten
 i w bizantyjskim przeważają dekoracje mozaikowe
 bardzo często na ścianach, później występowały płasty-
 ka, której modelowanie jest nieco wypracowane
 jak u Greców ornament plastyczny.

Jakkolwiek we badawole chrześcijańskiej wywierała
wplyw sztuka klasyczna (rzymska a szczególnie
grecka) to i wplyw innych stylów nie był obcy,
wiedno bowiem w Konsej, rzeźbiarzy i majstrów
byli często rajeci w państwie Bizantyjskim, a ile
oni wywierali wplywu na sztukę, nie jest dokładnie
znane. Chociaż w stylu bizantyjskim zachodziły
w ornamentyce kręgi hiełowy, klony się także
zachodzi w romańskich i gotyckim stylu, z
tego wnioskować by można że i wplyw perski
nie był obcy.

W najwczesnym rozkwicie tego stylu, z czasów
justyniana zachodni styl wplyw wywierali,
ktoś starożony do wyznania religii, cesar
sztuki, i piśmownych umyślności, były emicja-
ne i stał stanowity odrębny, cichej stylu
bizantyjskiego.

Styl romański.

16

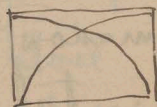
Styl romański powstaje w 10^{tych} stuleciu, i trwa
do rockwida w 13^{ym} stul. — powstaje on na ba-
lowach rzymk: i two chresciań: i na budynkach
o centralnem założeniu w Rzymie. — W 11^{tych} stul.
wastępuje architektura nowa i two chresciańska
i two rzymskich form. 12^{tych} stul. i pocztek 13^{tych}
w skutek ruchu nawożenia i wajeu krzyżowych
wprowadzony został w najwichej rockwik stylu
romańskiego.

Styl romański nie odczuje bynajmniej i wy-
łączenie diet narodu romańskiego. ale posciwne
przekształca formy rzymskie, bliżej w dietach
roinych nawożenia jak u Romanów, Germanów,
Sławian i. t. p. swe wybitnie two swoje; — tak,
ce styl romański występuje w wiskiej części
Europę. — Główny mytyw na nowa tego stylu
wywieraty ciagle budowle wisknych Kosciołów
i klanctorów. —

W tych czasach powstały budowle kościelne, klasztory,
katedry biskupie, kościoły parafialne, grobowce,
i. d. - Należy do rozwoju tego stylu przeważały się
nie tylko i materiały, jak piasekowiec, marmur, gra-
nit i cegła, która jest w różnych miejscowościach
wenta w zastosowaniu i wzięta do użycia Konst-
kcyjnych na zewnątrz i wewnątrz.

Należy pamiętać o tym, że w tym czasie
sklepienie.

Główną charakterystyką tego stylu jest pełny
tęże, nadto sklepienia krzyżowe uległy w stylu
romanickim znaczącej zmianie, - dzielone są sil-
nieci poprzecznicami sklepieniowymi tubkowymi.

W miarę, coi rozwija styl romanicki przeważa
coraz większe zastosowanie praktyczne, tak więc
się przestawia na sklepienia płaskie i sklepienia.

W miarę, mijającego połowie i wzmaga się.

ciężkich Damaści wbijania się ponad poziom podania
nie, tak romański tak i w końcu rabiwa cova
większej lekkości, wreszcie się cova myją w górnym stawowi
precyzyjnie do stylu gotyckiego.

(Na wschodzie i południu a równocześnie w Hiszpanii
pomietali styl maurytański, - rozwijał się też w romań-
skim i staro chrześc. - główna charakterystyka tego stylu
jest tuż w kształcie podkowy. ¶ ¶

Ornamentyka maurytańska była bardzo bogata, rozowy-
sta, w której przeważał ornament geometryczny. -
Jako bardzo reprezentantnie styl romański prawie
w całej Europie stwierdza się różne jego odmiany, styl:
włosko - francusko - angielsko i niemiecko romański.

Ornament romański.

Ornament rom.: uproszczony jest z przymiśniami
i bizantyzmami. - Wzrost palmiet, todyg, kwiatów w stylu
romańskim, są więcej jako ornament geometryczny trójk.
wane. - Należy do Dalmacji wprowadzono postać fenta-
styczne ludzkie i zwierzęce. - Styl romański który ca-
łkowicie się wyraża z budowlami przymiśniami staro chrześc.

stylu, traktował ornament starannie do such pójść,
coś odzobuici od pierwodatych stylów.

Ładzi struktury budowy katedraływale tylko to co
było niezbędne, a tymczasem formy ornamentu różno
różne: nie były Dalejże roznajem w stylu romań:
ale raczej zupełnie przeciwnie, - tak ce skoncem
XII w. styl romański: nie wchodził w stylizowane
formy antyczne, tylko studiował rachienny świat
rodinny, który to sposób pojmonawia form spa:
nowat pójści styl gotycki. -

W ogóle ornamentyka romańska: była ściśle stylizowa
nawia ar de Roisa XII. wieku. - w której
to czasie wytworilo swobodne przekształcenie
ornamentu. - Ornamentyka była po najwichej
czasie plastyczna, kulonyt żywy w czasie stocony
równie stylizowane ornamenty wprowadzone co
staly do malowania na skle, które w otworach były
oprawiane. - Stylizacja dekoracyjna prowadzona

kęta ni tylko na scianach ale także na glowicach stupów,
 łozonach, podstawach, pilastwach, postalach, gzymsach
 oknach. - Glowica l.j. poboczna glowicy ramiarki:
 Działka ornamentu ciekły. -

Styl gotycki

Od połowy XII. do XVI. wieku. Styl gotycki roz-
wija się z rromańskiego, jednak bardzo szybko
wzrost w niezależny charakter od stylu romańskiego.
Gotyki nie są tak równie tak jak styl romański
jedną tylko narodową, ale przeciwnie rozszerzył
się po całej Europie, tworząc się najprzód we Francji
a później rozszerzył się na Niemcy, Włochy, Anglię i t. d.

Główne założenia przy świątyniach miało samo-
wój styl romański, to jest w kształcie krzyża
łacińskiego. Stropy gotyckie były wysokie,
a dach bogato profilowany, przez to stanowiły się
smuklejsze.

Przez gotycki wyciecia słon stupa dawno nie było
lepiej. Sklepienia wzniesły się w góry tworząc
tęki ostre, podnieśli się w stylu romańskim
przeważały sklepienia krzyżowe. — chociaż jak już
wspomniałem: Styl romański z końca

swego rozumaja podawsit covec nyjej sklepiciu, to jed =
 nak sklepiciu a te smiejolnij w stronach obicu
 roinity si zasiedziac od sklepieu gotyckich. - powi =
 wai gotyckie sklepiciu obicu pwi dety barhowani
 (marcuwerk). podawit dy romaunskie ni pwi dety. -

Podawit gotyckie pwi dety pwi uader nyjskich i
 smuktych wiek, pwi dety mnoitno smiejolnych wie =
 ryczek o roznej wysokosci, a kloie to wieci ekan =
 erone byty rozawit gotyckicui, a uadto na golei dach
 aies znachoditly iij, tak swane kabki gotyckie.
 Pwi pomyisrych Danych charaktorytpe w stylu
 gotyck, znachoditly tam rowniez wierce sklepiciu.
 Wnecui na skapach Dachow znachoditly iie =
gargalce (Mullerfenius). - Do gargalcow usy =
 wany byty pwi uader swierzel, a uadto ich cete pro =
 etacie.

Jedna z uader mepaniatych swiatek' stylu got:
 jest Rosciot w Parcu. Notre Dame zato iony w
 w roku 1169. -

W początku XIII. stulecia niosła gotyka we Fran-
cyi najwzrosty wzrost. — Gotyka włoska różni się
od gotyki niemieckiej tem, że w gotyce włoskiej
są ta godniejsze formy murów piętrzące się,
ażatem zbliżone do poziomu.

Prócz francuskiej, niemieckiej i włoskiej gotyki
wykoiła się gotyka arabska i andaluzyjska
(hiszpańska), której główny charakter stanowi
użycie cegieł do budowy, użycie
wprowadzone cegieł, — twierdzą formy elegancy
znaczącej zmiany, wykucie bowiem różnych
profilów i ozdób architektury: w cegle nie
mogło być tak wykonane jak w kamieniu,
więkniek tego ichra sklepienia — żabki i inne
czysci ozdoby architekt. były surowiej frakto-
wane, — co eventyż zupełnie odpowiadało,
prezencją swą materiałowi. —

Ornament gotycki.

Styl gotycki powstał na romańskim, jednakowoż
 uziwił się, tak prędko, że pochodził z rymu romańskiego
 enikto. - Pierwotny dla ornament: gotyck: są
 formy roślinne, zwierzęce, postaci ludzkie lub
 formy czysto architekton: , które w wolnym zało-
 sowaniu czysto ornamentalny charakter sątry-
 mywały. -

Jak w porządku XII. stulecia pokazują się we
 francuski: gotyce formy roślinne, najczęściej
 i roślinnoszące w lasach i na łąkach. -
 w ogóle motywem ornament: gotyck: służyły
 swoje pochodzenie w roślinnym świecie roślin-
 nym. - W pierwszym porządku noszą gotycki:
 czysto liści małych roślin (krowcy faroukrant,
 paproci, ermus, primel, Storchschnabel, Leberkraut,
 wreszcie kwiat roślin (Bärenmaul, lilia pasera,
 Eisenkraut, Lobel, Wasserlilie, - później są
 stosowane liście, większych roślin (blauer,

lisie winogron: Stechnalne Malwa, jawor
(Achoon), Makowy liść, i. t. d., z koncem XIII.
stulecia starożano lisie (kwiaty) wiskrych
drew; jebak stylizowane ornamenty ko
miejsczych drew, roslin, - jak Daba, chinki,
gnieki, figi, karstau i. t. p.

W ogole ornament miał charakter monu-
mentalny (scisle stylizowany), jeczi był cer-
pany z motywów miejsczych roslin, kocij
kicdy zastosowano formy wiskrych roslin
i cato gatunki, w ystępnij ornamentyke
swobodnie i uatwerahistycznij braktowane.

Jak kazdy styl lak i styl gotycki prze-
chodzi przez okresy. Pierwszy okres wgra:
Decjez sie na stylu romańs: wyprawadził
element romański. Drugi okres, czysty
gotycki tworzył formy rodzimych motywów.

Trzeci okres nauki w ornamentyce Dekora-
cyjnej wprowadza karykatury, fantastyczne
ze świata ludzkiego: zwierzęcego. —

Styl odrodzenia (Renaissance)

Renaissance występuje najpierw we Włoszech w pierwszej połowie XV. w. do drugiej połowy XVI. w. Wprowadza najpierw w Dekoracji formy klasyczne, a później zastosowują je do struktury całej budowy. - Styl renesansu włoskiego rozwija się pod wpływem inżynierów, rzeźbiarzy, architektów różnych państw, stosownie do miejscowości, użycia materiału, i staronów kulturowych kraju, a w końcu jest wtłaczany przez wielkich mistrzów tej sztuki, jak: Brunellesco, Bramante, Rafael Sanzio, Michał Anioł, Palladio i inni. -

Sztuka renesansu w różnych miastach przybiera charakter, odpowiadający miejscowości,

które przebiegać w pawlatych d'ietach, stały
też odrębne budowy w stylu renesansu pawlaty
we Florencyi, w Wenecyi, w Paryżu, Genewie i. t. d.
do której to odrębności przyczynia się bardzo
materyał ~~jak~~ zastosowany tak pod względem
struktury jako też i form dekoracyjnych. —
A tym materyałem są: kamień toskanicki,
Serravallo, kamień budowlany rzymski i. t. d.

Renesans włoski rozprzestrzenił się na
jako styl dekoracyjny, a po drugiej jako
styl przestrzenny. (Raumbau). —

Styl renesansowy włoski dzielimy na dwie
periody. Renesans wczesny (Quattrocento), który
trwa do końca XV. w. i druga periody tego
stylu t. j. wysoki renesans (Hochrenaissance)
Cinquecento od końca XV. w. do drugiej
połowy XVI. w. —

Pierwszy uważa się powoli o wpływ średniowiecznego w którym to przekształceniu występowały formy architektoniczne, a styl nosi charakter potężnej siłowności i wielkiego bogactwa niewyucowanej dekoracji.

W XVI w. biorą przewagę formy architektoniczne i dekoracyjne i cała uwaga zwrócona na wykształcenie przestrzeni.

Kolebką wczesnego renesansu była Faszana, Florencja, i Siena, na potęgę znaczenia Wenecja, zaś dla późniejszego wysobiego renesansu stał się główne ognisko Rzym.

Styl ten rozwijał się w domach mieszkalnych, pałacach, budynkach publicznych, kościołach, klasztorach i. t. d., a nie jak gocki i gotycki, który tylko w świątyniach i kościołach był poświęcony i na nich się rozwijał. Cechami charakterystycznymi są budowle pałacowe z tej epoki, które wznosiły się od fundamentów

pozwolony w prostych sterychach bez żadnych
rychłości. — Okna regularnie były rozłożone, a
głównie seklejone okrągłe, tak samo i drzwi
wchodowe, tak samo i drzwi wchodowe nie były
wydatnione z całej struktury budowy przez
jakieś szczególne obramowanie. —

Później budowy pałaców, odznaczyły się
przez wprowadzenie pilastrowi pomiędzy okna,
nie na piętach i w partycie oraz bogactw
edebione fasady a w miarę rozwoju słył
wprowadzono coraz większe bogactwo Do-
koracyjnie tak wewnątrz, jako też i zewnętrznie
budynku.

Jedną z najwspanialszych świadymi tego
czasu jest budowla okrągła święty w:
Piotra w Trynie, wprowadzona w najwzrost
szych

wymiarach i rozpiętości przez Bramantego
w r. 1502. W sumie Bramantego, prowa-
dził dalszą budowę świątyni - wia-
rowicie kopułę obryzując - a następnie
Carlo Maderno wyprawił fasadę kw-
siada. -

Ornament włoski renesansowy.

W edynym stylu ornament nie był tak wrochotronnie
wyhołtalcony i tak bogato zastawiony jak w
stylu renesansu. W ilości motywów, jako też w
ich różności swobodzie ujęcia i. t. p. przewyższał
wszystkie inne style. - Znakończone rozróżnieniem orna-
mentu i zastawianiem w odpowiednym zakresie -
piękno, swoboda i lekkość - w ogóle znakończone
pięknem zdania tak budowlanej jak i dekora-
cyjnej, przypisać należy wielkiemu umysłowi
artystycznemu czasu, w którym tyle potężnych
mistrzów powstało. -

Najważniejsze zastosowanie i rozwój znalazł ornament w obramionych płaszczyznach róż-
nych kształtów, gdzie symetria i organiczne
rozwiniecie eklezjaty. -

Zastosowano go nie w jednym tylko kierunku
i z jednego tylko materiału, ale przeciwnie,
użyto dwóch materiałów i wszelkie nowe

techniki. Do wykonania ornamentu zasto-
wano, co wymagało niestychany wpływ na
rozwój tego stylu. -

Renesans francuski.

Formy renesansu wystąpiły we Francji z począt-
kiem XVI. w. w architekturze. Renesans francu-
ski daleko bliżej jak styl odrodzenia włoski, opie-
rał się na formach średniowiecznych i dopiero w
drugiej połowie XVI. w. wystąpiła forma antyko-
we. Na właściwy rozwój stylu renesansu we Francji

przeżyła i chęć wprowadzenia budowlanej
 króla Ludwika XII od 1498-1515. — kwitnąca
 epoka wczesnego renesansu we Francji przypada
 na czas panowania Franciszka I. 1515-1547.
 Z Henrykiem II następuje przekształcenie formy
 w duchu późnego renesansu 1547-1559. —
 a z Ludwikiem XIII 1610-1634 następuje upadek
 a powstanie stylu barok. —

Styl renesansu francuski: rozwinął się na pałacach
 królewskich, domach możnych, a w końcu
 powoli wnikał w stan mieszczański. Masy
 materiały w budownictwie tego stylu był jedynie kamień.

Ornament renesansu francuskiego: technika pochodzenia
 włoskiego, jednakowoż posiada to z odmiennym
 charakterem. — Podział plastyczny i nową or-
 namentu polegał na tych samych prawach pod-
 względem siłki i wykonaniu techniki — był
 jednak silniej traktowany ze względu na materiał.

Ornament wczesnego renesansu występuje w starożytności do ornamentu północnych Włosek. Ornament płaski nie odstępuje zbyt silnie od płaskorzytny (nieko drewniany), a przeto i to jest pokryte ornamentem. — Formy ornamentu płaskiego są bardzo piękne, i z wielkim powodzeniem przeprowadzone. — Różne motywy ornamentalne także świata roślinnego, zwierzęcego i ludzkiego są prawie tak samo cenne. Włochów, różniąc się tylko w sposób materiałny, a tem samem wykonania techniczne, a szczególnie w bogactwo fantazji, które znajdują się w nich powzięte w wczesnym renesansie w szkołach kartuzów i w innych szkołach. —

Renesans niemiecki.

Renesans niemiecki występuje w Niemczech około połowy XVI w. i trwa aż do pierwszej połowy XVII w. w bliźniaczym to czasie formy coraz więcej zbliżają się do stylu Barocko. —

Renesans niemiecki rozwijał się pod wpływem tak kłie-
 ząd kosciała jako też i cesarzy swickich, wreszcie
 pod wpływem bogatych niemieckich i ziem niemieckich. -
 Styl odrodzenia niemiecki nie osiągnął tego znaczenia
 co we Włoszech i we Francji. - Architekturnie brak
 był wielu szkół. Formy wykazywały wiele braków,
 jedynym słowem w budowlach renesansu niemieckiego
 było to brak mistrzów, którzyby należycie
 zrozumieli i pojęli to wysokie poczucie jakiego
 był renesans pod każdym względem osiągnął
 we Włoszech i we Francji.

Wpływ włoski uwidacznik się w różnym kierunku:
 Należ, bardzo przez studia architektury niemieckiej
 we Włoszech, (co jednak bardzo rzadko się zdarzało)
 albo formy renesansowe były tylko przez Kopie-
 wanie cenne, lub w końcu wystąpił wpływ
 włoski przez to, że architekci włoskiej, po-
 wierzano wykonaniu budynków renesansowych

i w tym czasie w tych wypadkach zachodził tam myślenie
prywatny formy budowlane renesansu. Zyskiwały one
w budowlach architektonicznych. —

Architektura w stylu renesansu: niemiecki:
jest w ogóle słabą stroną tego stylu nie tylko
w budowlach, ale także i w różnych przed-
miotach wykonanych w tym czasie, — ale zato
emulacja włoskiej, choracji i odrobina ornamentu
są tutaj daleko więcej entadną budowlaną.

W ogóle styl renesansu: niemiecki: robi wrażenie
ciężkiego umiarkowania i przesunięcia
kierunku do jednego wyrazu rozwija tego
stylu nie prowadzi.

To jest wczesnego renesansu ~~niemieckiego~~ niemieckiego
od późnego wcale różnic nie ma.

Ornament renesansu: niemiecki: rozwija

sie pod wpływem późno: Włoskiego renesansu i
średniowiecznego stylu.

Faktycznie grupowanie i zestawianie form
architektonicznych, ornamentalnych i. d. p.
tak pod względem wykonania i doświadczenia
na przestrzeni i różni techniki, były bli-
szone do renesansu włoskiego, jednak nie
miały tej swobody i doskonałości jak
to miało miejsce w renesansie włoskim:
a szczególne sedach figuralnych. —

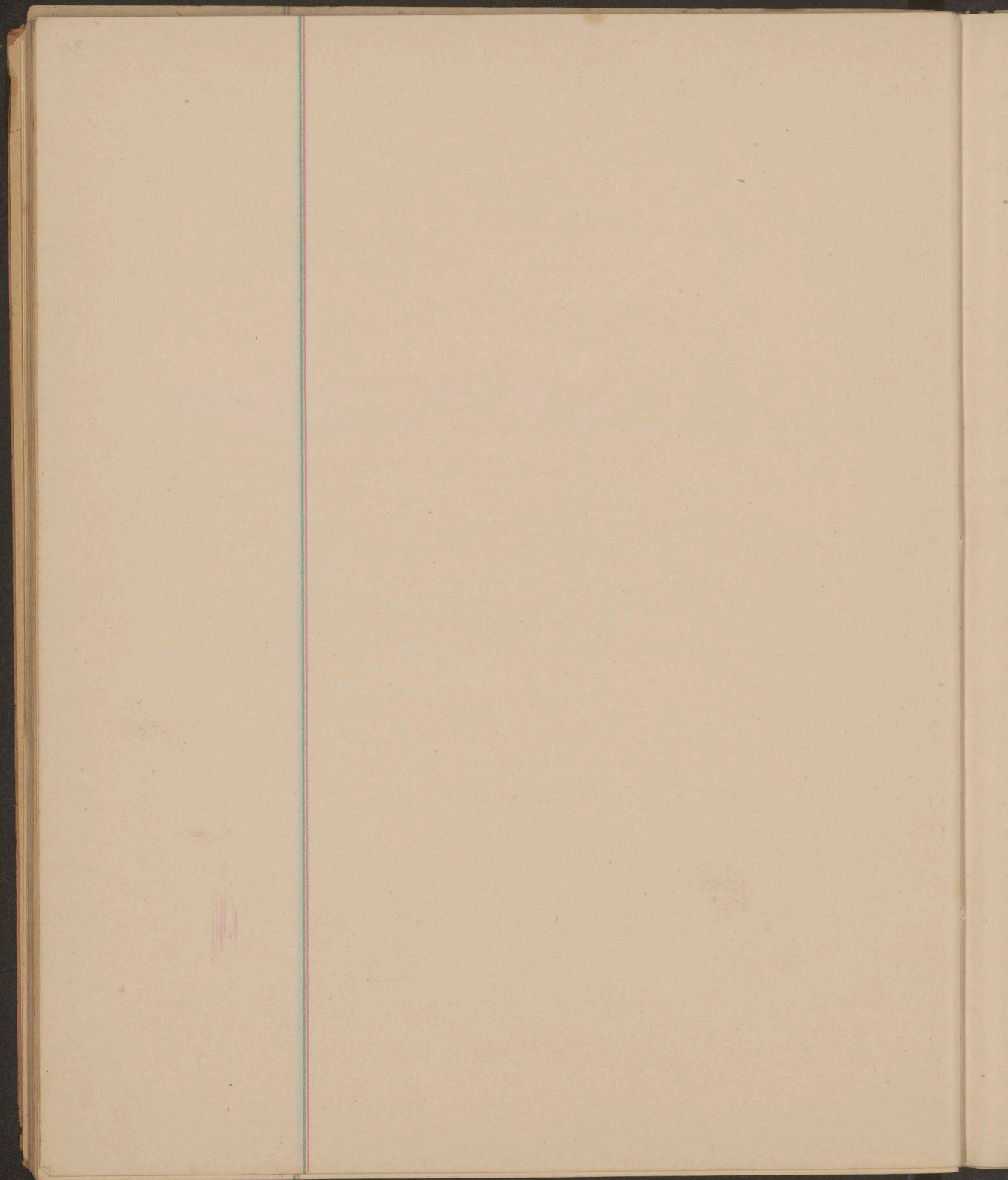
Wielki przedawanie przestrzeni, monoton-
ność ornamentyki a czasem wprowadzanie
ornamentyki gotyckiej i rzymskiego w ten
styl, szczególnie w balustradach w ry-
tmicznych przestrzeni i. d. p. przyczynia-
ją do uderzenia i tego rodzaju tego stylu.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher due to the bleed-through effect. It appears to be a continuous paragraph of text.

Barok.

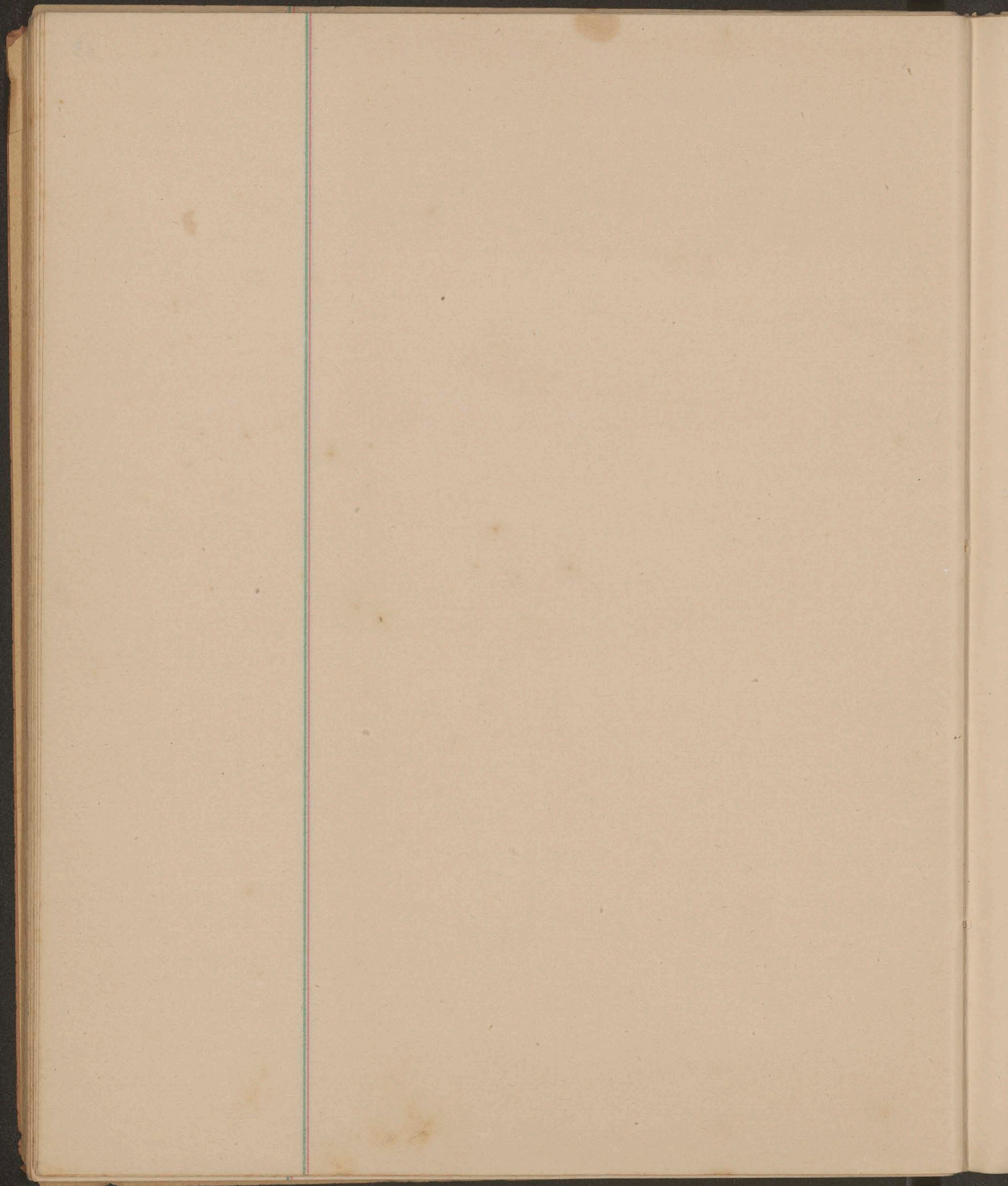
W połowie XVIII w. wykształcił się styl Baroku przez wytworzenie lekkiej formy (brak powagi w formach). W budowie ornamentyki widać ślady organicznej architektury na przykładach świata rzymskiego. Wprowadzenie krzywych stworzyło było efektownie szalone a w końcu wprowadzenie do form baroku, elementów chińskich, japońskich i. d. p. wytworzyło styl rococo, jeszcze później empirski. —

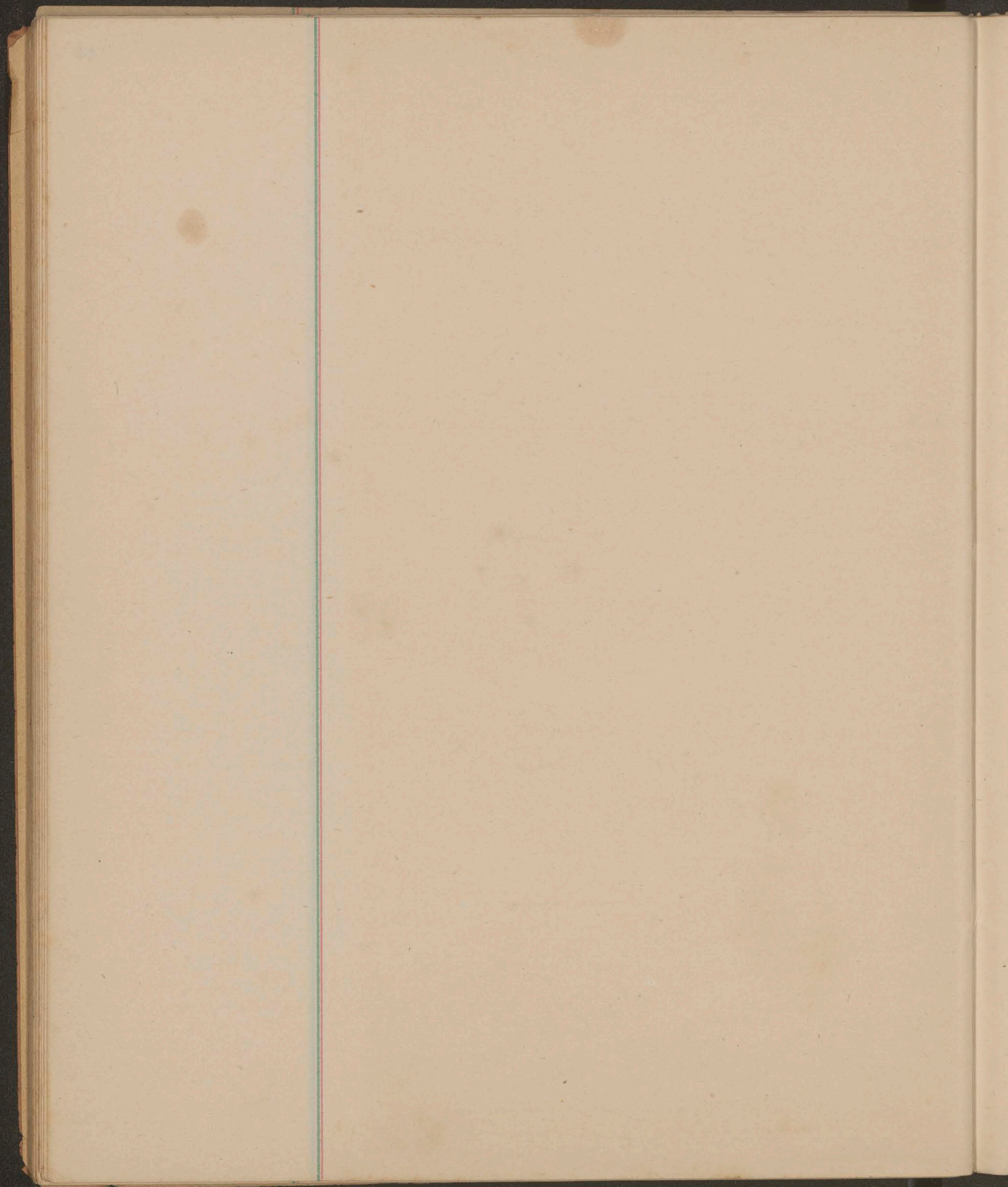

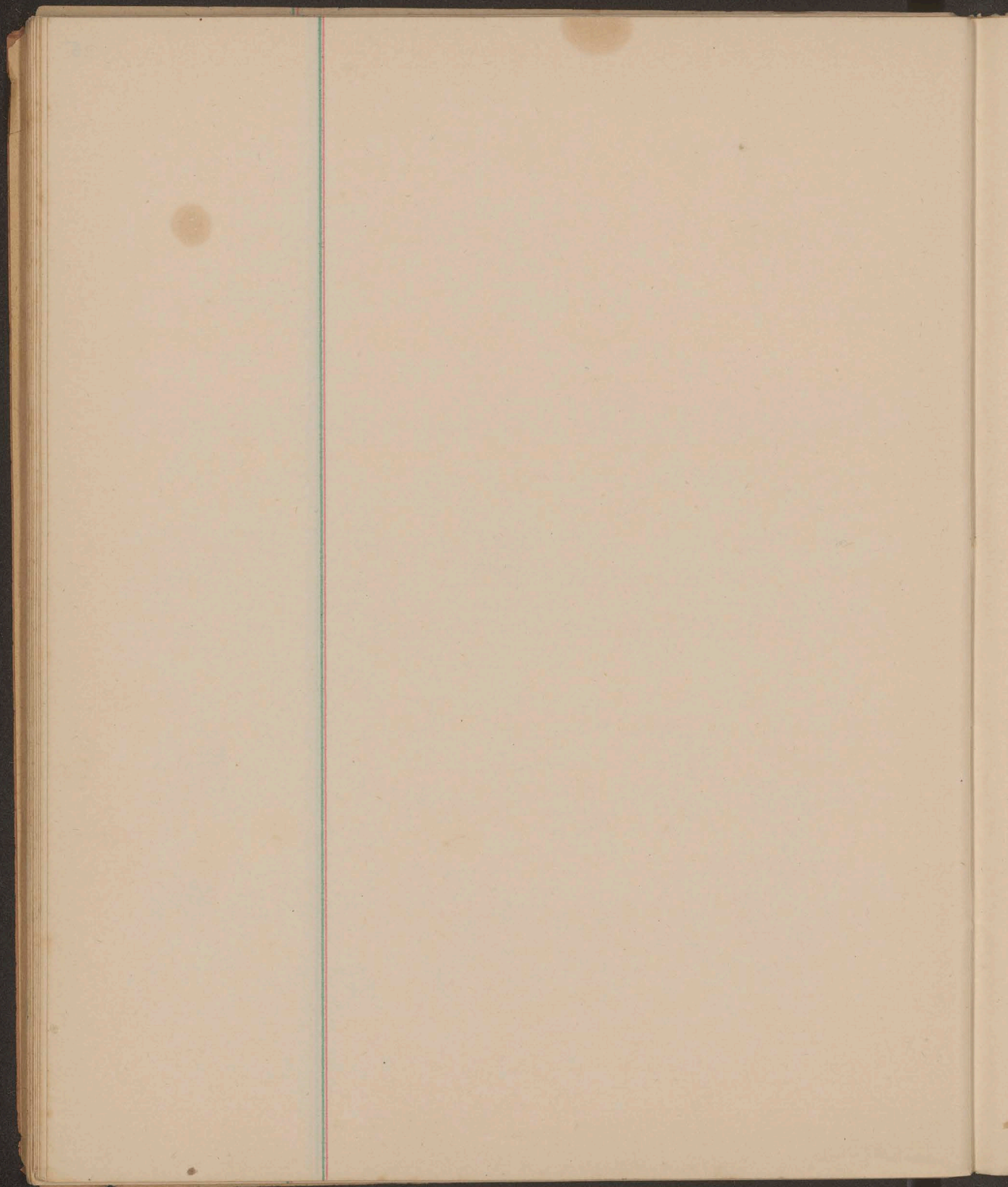

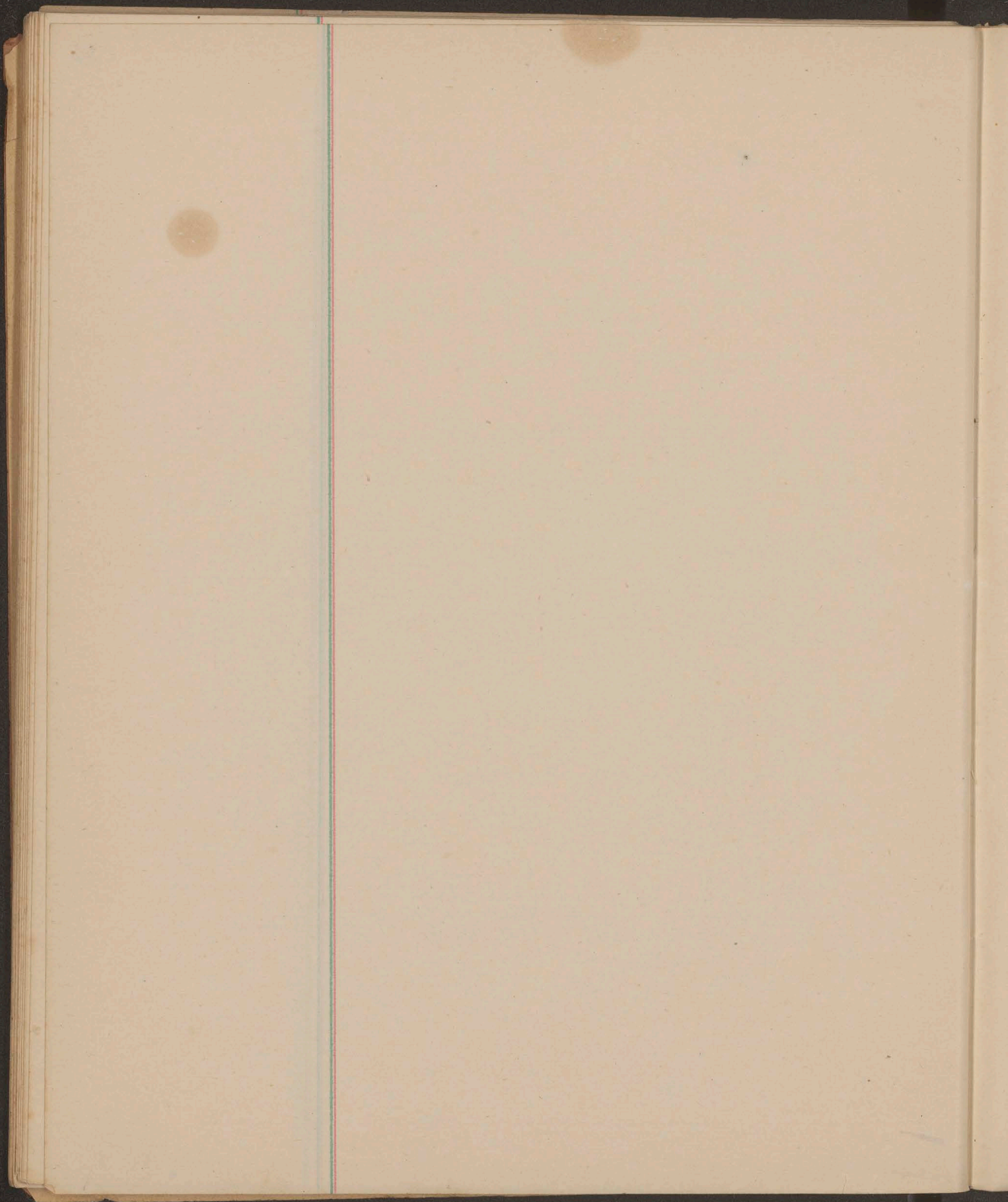

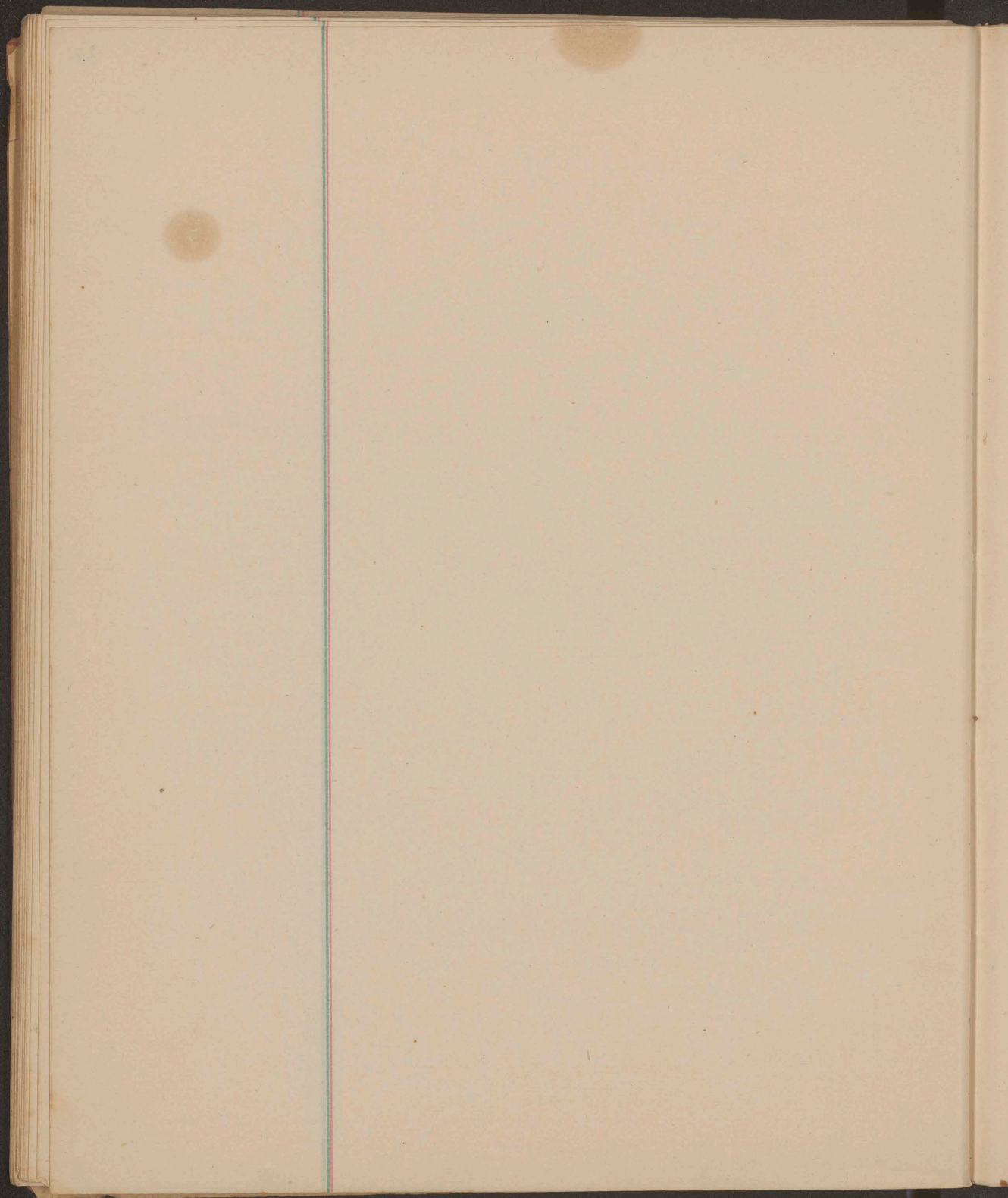

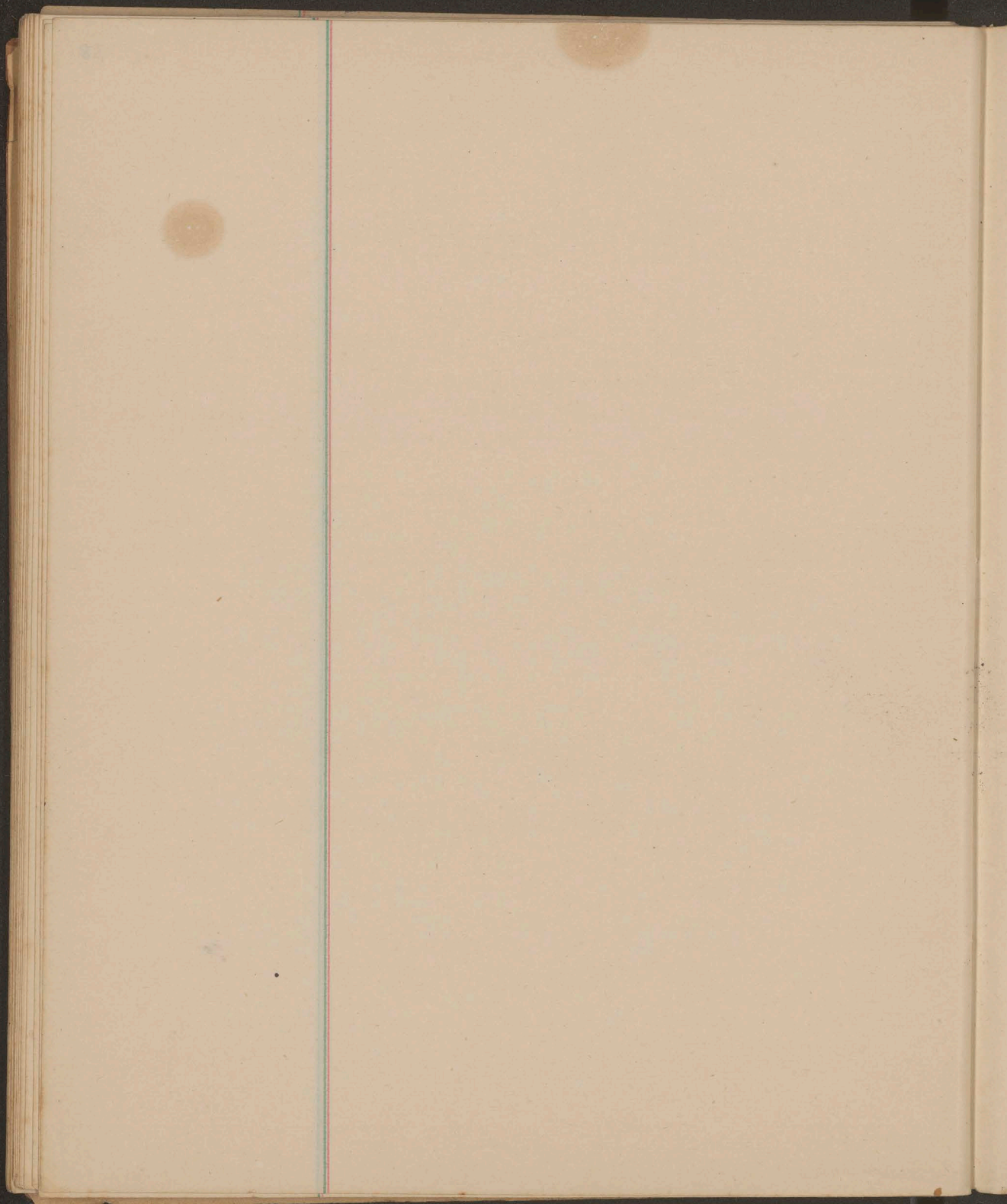

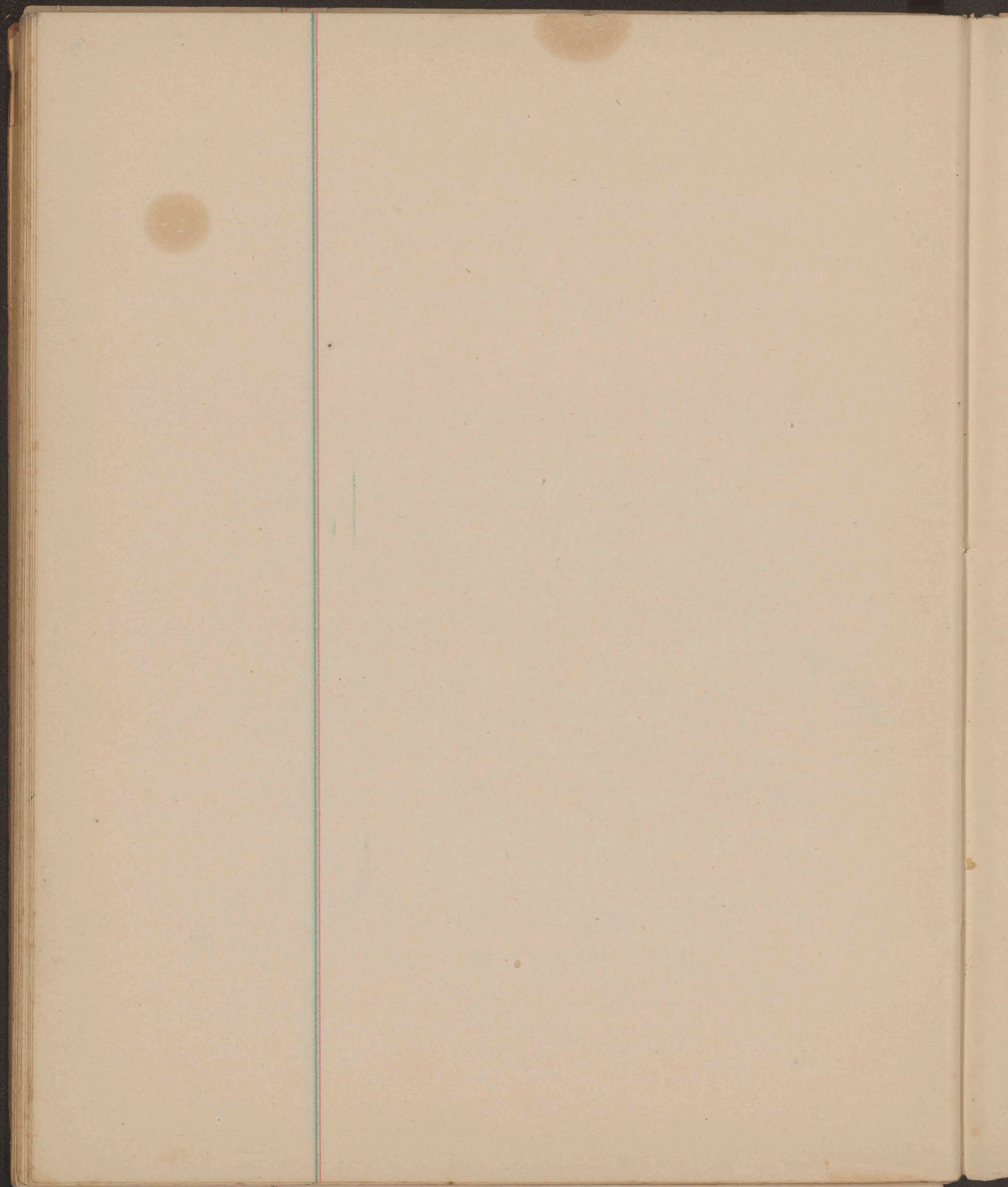

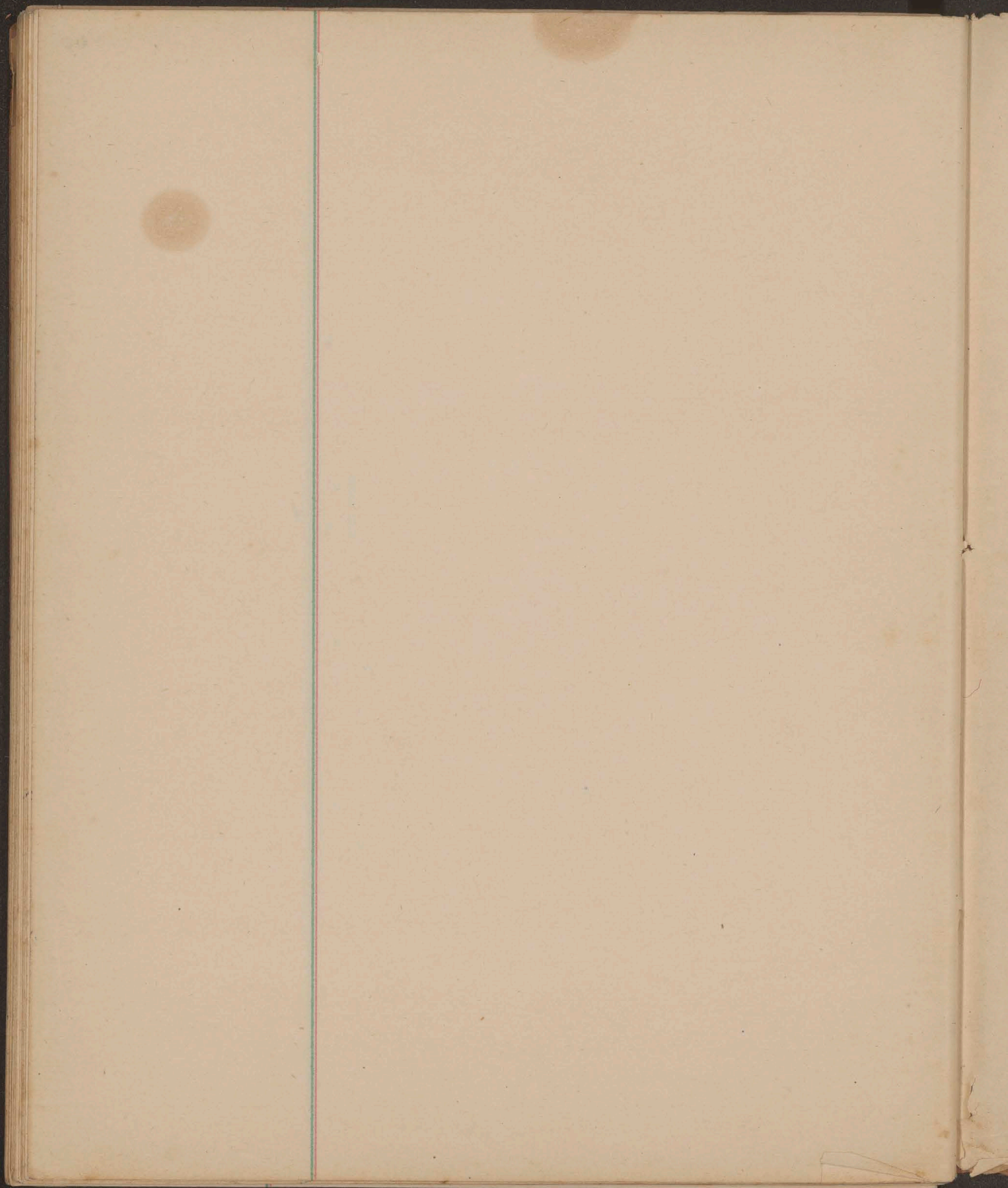

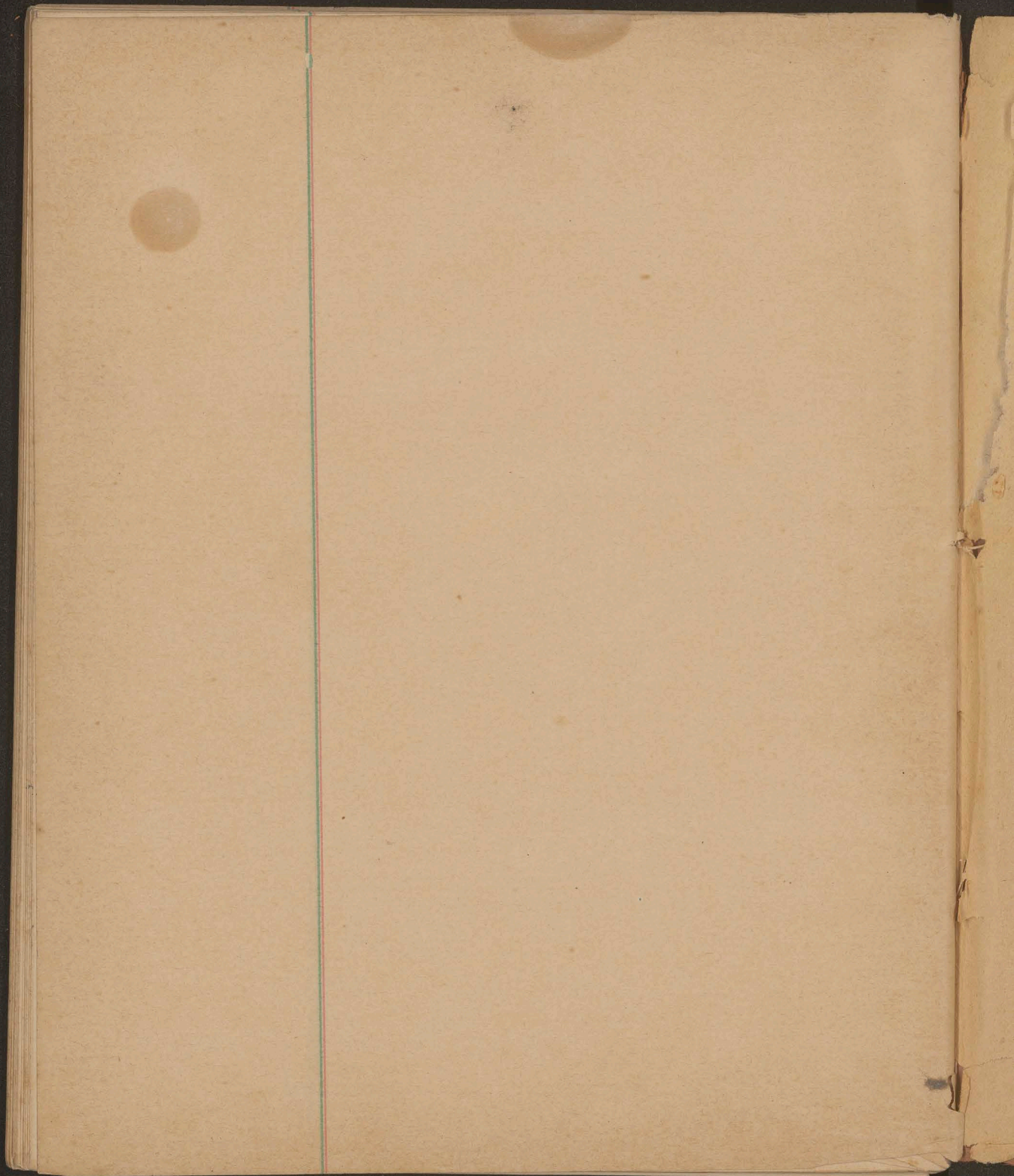

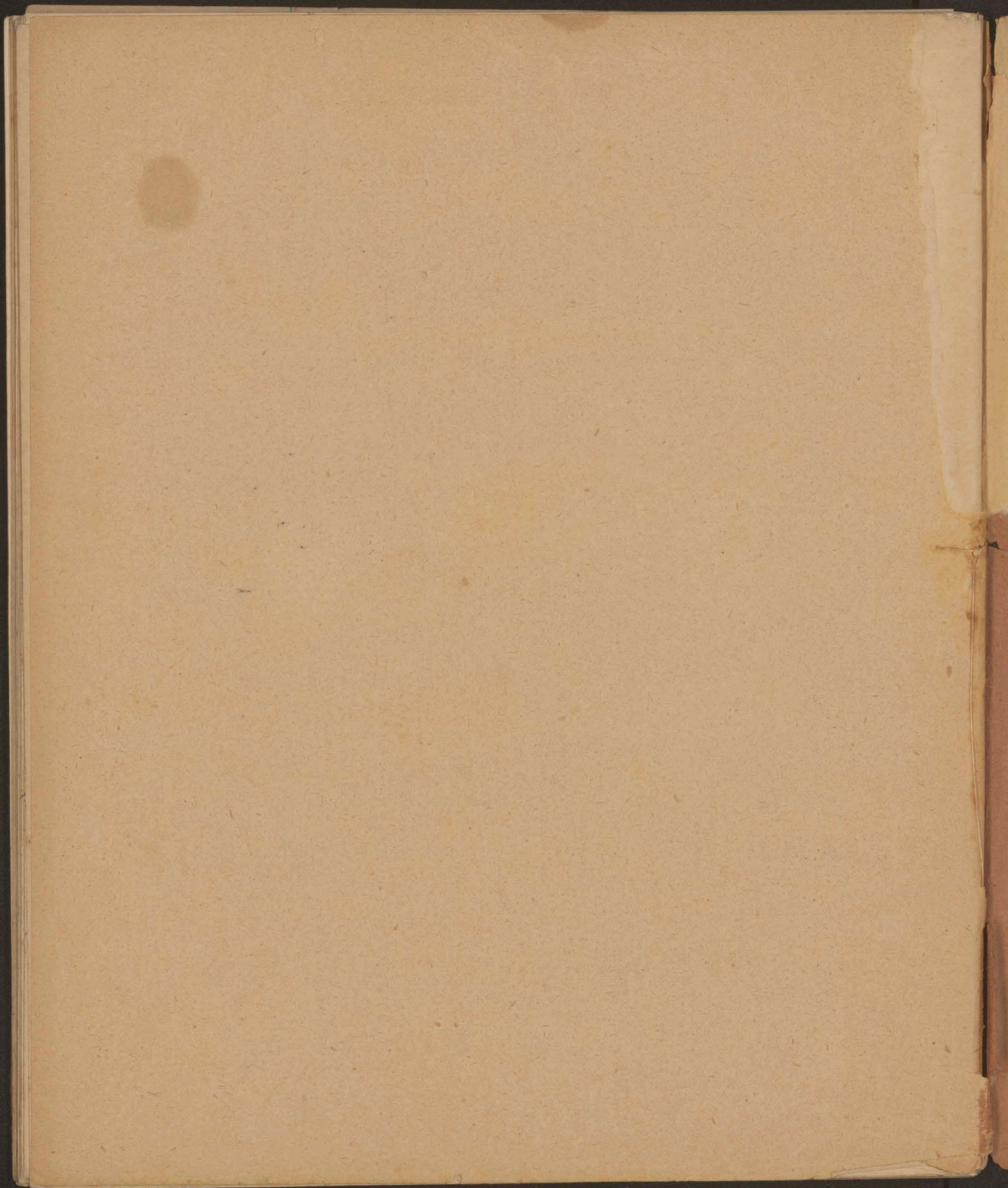

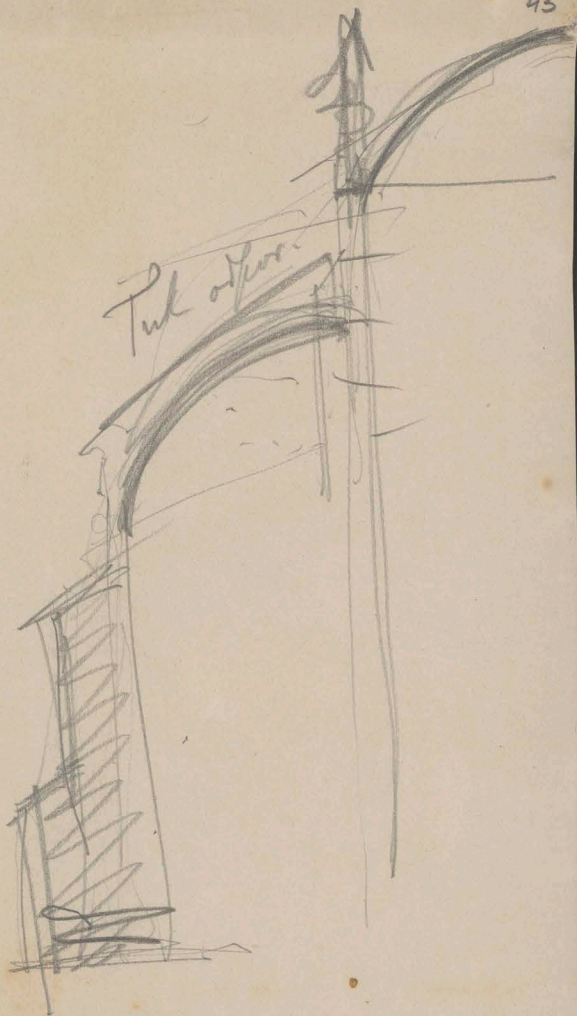

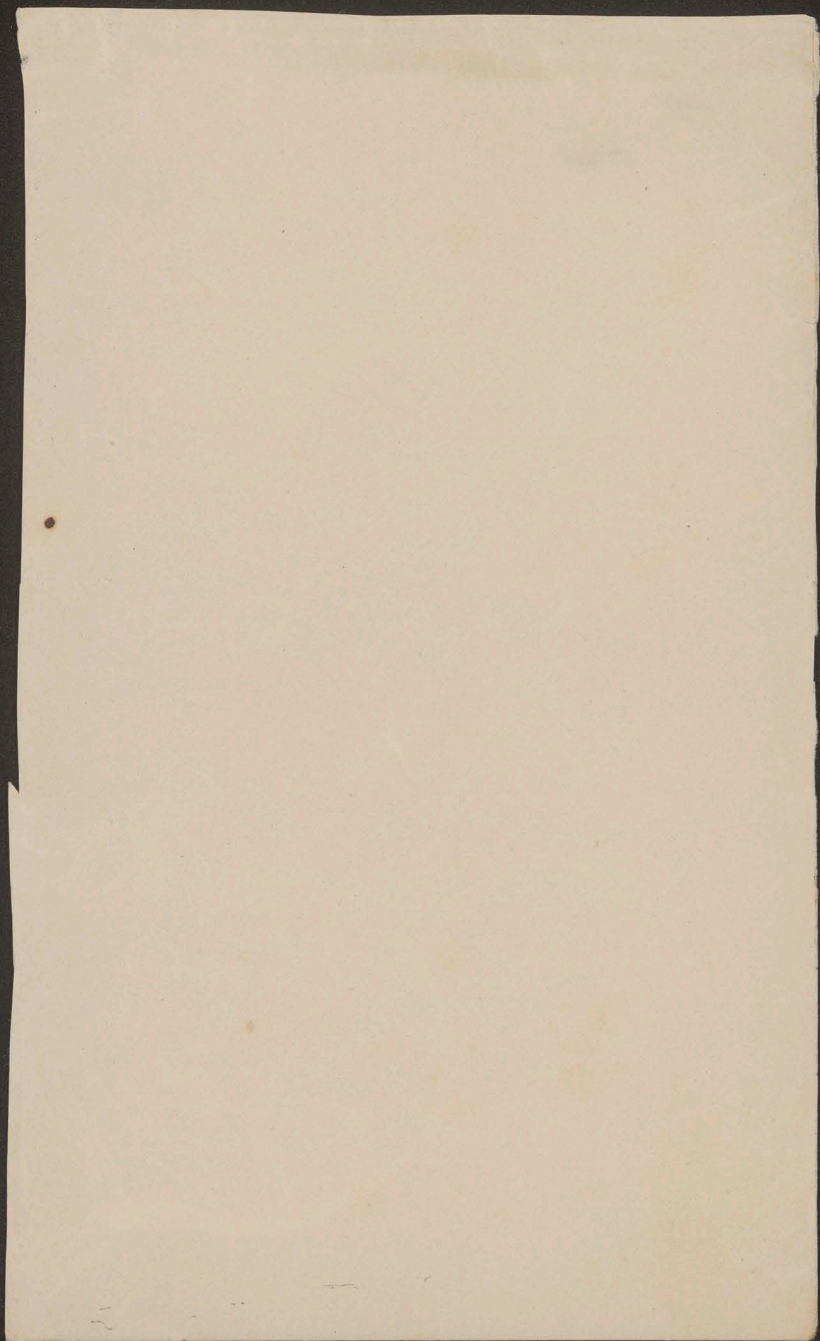

Handbuch der speciellen Methodik
 herausgegeben v. Rob. Niedergesäß.
 IX. Theil

Die speciellen Methodik
 des
 Zeichenunterrichtes
 von
 J. Grandauer

Verlag von A. Pichler's Witwe u. Sohn,
 Wien, 1888 I. Margaretenplatz. 2.

11
Kopulare

Staubbeutel

Dr. Meierschmann

Stiride

Dr. u. Verl. v. Orst Fuschig, Co.

1882

Von den Stilarten des plastischen Ornamente, die mit den Stilarten der Baukunst zusammenhängen, unterscheiden wir an den im Zeichenunterricht vorkommenden Formen den griechischen Stil (Akantusblatt, Palmetten, Viersäule, Bändergeflechte, Kertschnüre etc.); den römischen Stil (ähnliche ornamentale Formen, nur in anderer und reicherer Gestaltung); - den romanischen Stil (gedrungene breite Blattformen, Thierköpfe, Menschengehaltea, Vögel, Schlangen u. Drachenformen); - den gothischen Stil (ornamentale Motive der heimathlichen Vegetation aufzunehmen: Eichblatt, Lidel, Eichen, Weinblatt, Klee, Mohr, Rautenkel, Malve, Feigenblatt, etc.) und den Stil der Renaissance (ornamentale Motive der klassischen Stilperiode aufzunehmen, Ornament vorherrschend decorativ, Blumen, Fruchtgewinde, heimathliche Pflanzen, auch Vögel u. andere Thiergehaltea). Im Barockstil namentlich im sogenannten Rococo trat der Ornament mit größerer Willkürlichkeit auf, war launenhaft gebildet, und diese war auch die Zeit des gänzlichen Verfalls des ornamentalen Kunst.

Von den Stilarten des polychromen Ornamente unterscheiden wir gleichfalls den griechischen (hellenischen), den römischen (pompejanischen), den Stil des Mittelalters (in welchem namentlich Glasmosaiken und gemalte Mosaiken etc. vorkommen), den Stil der Renaissance und den barocken Stil.

Handbuch der speciellen Methodik herausgegeben von Rob. Niedergesäß. - IX. Heft.
Die specielle Methodik des Zeichenunterrichtes von Josef Grandauer.

2te Auflage. Wien 888. Verlag v. A. Pichlers Witwe u. Sohn. V. Margaretenplatz 2.

Przepraszam, iż Władysław Wiszka
z powodu balu w pierniach, nie
był abecnym na rysunkach 22 i 29 // 75

I szacunkiem

Lwów 14/1 94.

Teodora Wiszka

A.P. 36